

فضائل امیرالمومنین (علیه السلام)

نویسنده / سخنران:

حجت الاسلام و المسلمین علوی تهرانی

جبرئیل بر من نازل شد و گفت: خداوند تو را مأمور می نماید که به بیان فضائل علی بن ابیطالب علیه السلام در بین اصحاب پردازای تا آنها نیز این فضائل را بعد از تو به آیندگان منتقل نمایند و به همه فرشتگان نیز فرمان داده است تا فضائلی را که شما بیان می کنید، گوش..

بیان فضائل امیرالمومنین (علیه السلام)

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند: **زَيَّنُوا مَجَالِسَكُمْ بِذِكْرِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ**¹ مجالس خود را با ذکر علی ابن ابیطالب علیه السلام زینت دهید. حضرت فرمود: **ذِكْرُ عَلِيٍّ عِبَادَةٌ**² ذکر علی علیه السلام عبادت است.

ذکر علی علیه السلام در کنار عبادات قرار گرفت. ذکر علی علیه السلام دستور است. جابر جعفی³ از امام باقر علیه السلام و حضرت باقر علیه السلام از جابر و جابر از پیامبر صلی الله علیه و آله نقل می کند: **قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَ إِنَّ جِبْرِيْلَ عَ نَزَلَ عَلَيَّ وَ قَالَ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكَ أَنْ تَقُومَ بِتَفْضِيلِ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَ خَطِيْبًا عَلَيَّ أَصْحَابِكَ لِيُبَلِّغُوا مَن بَعْدَهُمْ ذَلِكَ عَنْكَ وَ يَأْمُرُ جَمِيعَ الْمَلَائِكَةِ أَنْ تَسْمَعَ مَا تَذْكُرُهُ وَ اللَّهُ يُوحِي إِلَيْكَ يَا مُحَمَّدُ أَنْ مَنْ خَالَفَكَ فِي أَمْرِهِ فَلَهُ النَّارُ وَ مَنْ أَطَاعَكَ فَلَهُ الْجَنَّةُ**⁴

جبرئیل بر من نازل شد و گفت: خداوند تو را مأمور می نماید که به بیان فضائل علی بن ابیطالب علیه السلام در بین اصحاب پردازای تا آنها نیز این فضائل را بعد از تو به آیندگان منتقل نمایند و به همه فرشتگان نیز فرمان داده است تا فضائلی را که شما بیان می کنید، گوش کنند و خداوند به تو وحی می نماید که ای محمد! هر کس درباره این امر با تو مخالفت ورزد، جایگاه او در آتش است و آن کس که از تو اطاعت نماید جایگاه او بهشت خواهد بود.

پس بیان فضائل حضرت هم دستور است و هم عبادت و هم تزیین برای ما.

پیامبر صلی الله علیه و آله هرگاه خانه فاطمه سلام الله علیها می رفتند و علی علیه السلام آنجا حضور داشتند امیرالمومنین علیه السلام را اینگونه سلام می دادند. سلام من و سلام خدا بر تو ای علی بن ابیطالب علیه السلام. یک روز آمدند و حضرت را با کنیه سلام کردند. فاطمه سلام الله علیها سوال کردند علت چیست؟ حضرت فرمود: الان وضو نداشتم و هرگاه وضو داشته باشم او را با نام خود صدا می کنم.

روزی به عبدالله ابن عمر گفتند اصحاب پیامبر صلی الله علیه و آله را نام ببر. او هم نام همه را گفت و نام علی علیه السلام را نگفت. علت را پرسیدند و گفت تو گفتی اسم اصحاب را بیاور و علی اصحاب نیست. احدی را نباید با علی مقایسه کنیم.

چرا فضائل را پیام می کنیم؟

1. بدانیم زیر پرچم چه کسی هستیم.
 2. بدانیم زیر پرچم این آقا نمی توانیم هر کاری کرد و هر جوری بود.
- روز عرفه تا روز مباحله بیشترین مناقب علی علیه السلام صادر شده است برخی قرآنی است و برخی از لسان پیامبر صلی الله علیه و آله است. غدیر یکی از فضائل حضرت است.

مقام نفس پیامبر صلی الله علیه و آله

منقبت اول: ابلاغ آیات براءت

سوره براءت آیات اولیه اش نازل شد. **بَرَاءَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ** [این آیات] اعلام بیزاری [و عدم تعهد] است از طرف خدا و پیامبرش نسبت به آن مشرکانی که با ایشان پیمان بسته اید. قرار شد این آیات به عنوان منشور براءت بین مردم مکه خوانده شود. دستور آمد کسی برود بخواند برای مشرکین آیات را که یا اسلام بیاورند یا از مکه خارج شوند. توحید باطنی که بود توحید ظاهری هم باید برقرار می شد. اصحاب گفتند این را کسی باید بخواند که مردم مکه نسبت به او کمتر کینه دارند. نفر اول خلیفه اول اهل سنت را معرفی کردند چون در هیچ یک از جنگها علیه مردم مکه شرکت نکرده است. اما همین که خواست حرکت کنه جبرئیل نازل شد بر پیامبر صلی الله علیه و آله. این کار را یا باید خودت انجام دهی یا کسی از خودت. پس حضرت به دستور خدا ابلاغیه سوره براءت را از خلیفه اول اهل سنت گرفتند و دادند به امیرالمومنین علیه السلام و فرمودند: یا علی! انت منی و انا منک⁵ تو از منی و من هم از تو هستم. این مقامی است که در سوره آل عمران آیات مباحله هم آمده است، مقام نفس پیامبر صلی الله علیه و آله.

مرحوم صدوق در کتاب خصال از زبان علی علیه السلام می گوید: هنگامیکه به مکه آمدم تا دستور خدا و رسولش را اطاعت کنم و آیات را بر مشرکین بخوانم هیچکس در مکه نبود مگر اینکه دوست مرا قطعه قطعه کند. قطعه ای از بدن مرا در سر کوهی بگذارد اگر چه در این راه مال و جان و تمام خاندانش از بین بروند و پس از آنکه پیام رسالت را ابلاغ نمودم همه آنها با من به زبان تهدید پاسخ دادند و زن و مرد آنها اظهار دشمنی کردند اما با پایداری پاسخ آنان را دادم.

منقبت دوم: آیات سد ابواب

حدیثی داریم با عنوان سد ابواب (بستن درها). پیامبر صلی الله علیه و آله می خواهد منزلت علی علیه السلام را نشان دهد تا مردم را متقاعد کند تا در غدیر مردم بفهمند چرا علی مولا است. زمانیکه وارد مدینه شدند خیلی از بزرگان خانه هایشان را به گونه ای ساختند که یک دربش رو به مسجد باز می شد.

حمزه سید الشهداء عموی پیامبر صلی الله علیه و آله و همشیر اوست یعنی مادران رضاعی مشترک دارند. همسان پیامبر صلی الله علیه و آله است. در خانه اش به مسجد باز است. جبرئیل دستوری داد به پیامبر: **إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَمَرَ بِسَدِّ الْأَبْوَابِ إِلَّا بَابَ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامِ**. پیامبر خدا فرمان به بستن درها [به مسجد] بجز در [خانه] علی علیه السلام داد. **قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ سُدُّوا أَبْوَابَ الْمَسْجِدِ غَيْرَ بَابِ عَلِيٍّ**. **فَيَدْخُلُ الْمَسْجِدَ جُنْبًا وَهُوَ طَرِيقُهُ لَيْسَ لَهُ طَرِيقٌ غَيْرُهُ**. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود: درهای مسجد را، بجز در [خانه] علی علیه السلام، ببندید.⁶ مردم حاشیه درست کردند که پارتی بازی است. اگر پارتی بازی است که چرا در خانه حمزه را هم بست؟ او که از علی علیه السلام نزدیکتر است به پیامبر صلی الله علیه و آله.

خبرها به پیامبر صلی الله علیه و آله رسید و حضرت یک خطبه ای خواند: به خدا قسم من هیچ دری را باز نکردم و هیچ دری را نبستم من مأمور شدم و دستور دستور خدا است که همه درها بسته شود جز در خانه علی علیه السلام. این یعنی علی علیه السلام نفس پیامبر صلی الله علیه و آله است.

منقبت سوم: حجة الوداع

روز 12 ذی الحجه روز سپردن نشانه های نبوت توسط رسول خدا به علی علیه السلام است. یعنی او جانشین من است. پیامبر صلی الله علیه و آله در حج الوداع تمام احکام حج را نشان دادند و فرمودند حج باید به حالت حج ابراهیمی باشد نه حج مشرکین. در مسیر بازگشت **فَوَرَبِّكَ لَنَسْتَلَنَّهٗمْ أَجْمَعِينَ، عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ، فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ، إِنَّا كَفَيْنَاكَ الْمُسْتَهْزِئِينَ**⁷ پس سوگند به پروردگارت که از همه آنان خواهیم پرسید، از آنچه انجام می دادند. پس آنچه را بدان مأموری آشکار کن و از مشرکان روی برتاب، که ما [شر] مسخره کنندگان را از تو برطرف خواهیم کرد.

پیامبر صلی الله علیه و آله دو ودیعه از پیامبران پیشین دارند:

1. ودایع ظاهری: عصای موسی و قالیچه سلیمان و ...
2. ودایع باطنی: که همه را به علی علیه السلام دادند.

امام محمد باقر علیه السلام: **يَمْصُونَ الثَّمَادَ وَيَدْعُونَ النَّهْرَ الْعَظِيمَ قِيلَ لَهُ وَمَا النَّهْرُ الْعَظِيمُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ص وَالْعِلْمُ الَّذِي أَعْطَاهُ اللَّهُ إِنَّا لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ جَمَعَ لِمُحَمَّدٍ ص سُنَنَ النَّبِيِّينَ مِنْ آدَمَ وَهَلَمَّ جَرًّا إِلَى مُحَمَّدٍ ص قِيلَ لَهُ وَمَا تِلْكَ السُّنَنُ قَالَ عَلِمَ النَّبِيِّينَ بِأَسْرِهِ وَإِنْ رَسُولُ اللَّهِ ص صِيرَ ذَلِكَ كُلَّهُ عِنْدَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ ع فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ فَأَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ أَعْلَمُ أَمْ بَعْضُ النَّبِيِّينَ فَقَالَ أَبُو جَعْفَرٍ ع إِسْمَعُوا مَا يَقُولُ إِنَّ اللَّهَ يَفْتَحُ مَسَامِعَ مَنْ يَشَاءُ إِنِّي حَدَّثْتُهُ أَنَّ اللَّهَ جَمَعَ لِمُحَمَّدٍ ص عَلِمَ النَّبِيِّينَ وَآلِهِ جَمَعَ ذَلِكَ كُلَّهُ عِنْدَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ**⁸

امام باقر علیه السلام می فرمود: (این مردم) نم را می مکند و نهر بزرگ را از دست میدهند، به او عرض شد: نهر بزرگ کدام است؟ فرمود: رسول خدا صلی الله علیه و آله و علمی که خدا به او داده است، خدای عز و جل سنت پیامبران را

از آدم علیه السلام تا محمد صلی الله علیه و آله برای آن حضرت گرد آورد. به او عرض شد: این سنت‌ها چه بود؟ فرمود: علم و دانش همه پیامبران یکجا، و رسول خدا صلی الله علیه و آله آن را به علی علیه السلام منتقل کرد. عبدالله بن مسعود نقل می‌کند که پیامبر صلی الله علیه و آله روزی مرا صدا کرد و روایتی فرمود: که من در آسمان چهارم در معراج در حضور ارواح انبیا و وجود عیسی و خضر حضور داشتم. جبرئیل گفت: از ایشان سوال کن چه شد پیامبر شدید؟ گفتند: ما پیامبر شدیم چون ولایت تو و علی علیه السلام را قبول کردیم. قبر را آوردند پیش معاویه و معاویه گفت: به تو پول می‌دهم تا دست از علی علیه السلام برداری. گفت پول نمی‌خواهم بهتر از علی علیه السلام پیدا کن.

صعصعه بن صوحان آمد خدمت علی علیه السلام و گفت: آقا جان از مناقبت بگو تا کیف کنم. حضرت فرمود: بد است از خودم تعریف کنم. تو پیرس: جواب میدهم. پرسید آقا تو بالاتری یا آدم؟ فرمود: من. چون به آدم گفتند: عالم برای تو جز این درخت و او دوری نکرد ولی من در عمرم نان گندم نخوردم. گفت: شما بالاتری یا نوح؟ فرمود: من چون برای فرزند نوح آمد او از اهل تو نیست و ناشایست است. اما برای فرزندان من آمد **سَيِّدًا شَبَابٍ أَهْلِ الْجَنَّةِ**⁹ گفت: تو بالاتری یا ابراهیم؟ فرمود: من بالاترم ابراهیم برای یقینش گفت خدا پرندگان را زنده کند ولی من گفتم پرده‌ها کنار برود یقین علی ذره‌ای اضافه نمی‌شود. گفت: آقا تو بالاتری یا موسی؟ گفت: من. موسی دستش به یک خون آغشته بود و برای تبلیغ که می‌خواست برود ترسید و گفت خدایا برادرم هارون را با من همراه کن. ولی من برای ابلاغ وقتی به مکه رفتم تنها بودم و دستم به خون تمام مشرکان آلوده بود. گفت: تو بالاتری یا عیسی؟ فرمود: من. مادر عیسی را از خانه خدا خارج کردند ولی مادر مرا از در اختصاصی به خانه خدا راه دادند. گفت: آقا تو بالاتری یا رسول الله صلی الله علیه و آله؟ فرمود: من نفس و جان پیامبر صلی الله علیه و آله ام. داماد و خلیفه و وصی و صاحب لوای پیامبر صلی الله علیه و آله هستم.

پی نوشت:

- 1- مستدرک الصحیحین للحاکم النیسابوری 109/3 - مستند احمد 368/4 و 419/ الخصائص للنسائی 9-24 ابن المغازلی 16 - المناقب للخطیب خوارزم 94 - تاریخ بغداد للخطیب البغدادی 290/8 - کنز العمال 390/6 ینابیع الموده
- 2- مجلسی، محمد باقر بن محمد تقی، بحار الأنوار الجامعة لدرر أخبار الأئمة الأطهار (ط - بیروت)، دار إحياء التراث العربی - بیروت، چاپ دوم، 1403 ق، ج 36، ص 370.
- 3- جابر بن یزید جعفی یکی از یاران بزرگوار امام باقر علیه السلام بود. امام باقر علیه السلام مطالبی را به جابر می‌فرمود که به کمتر کسی می‌فرمود و دستوراتی به او می‌داد که برای دیگران قابل تحمل نبود. برای روشن شدن این مطلب، به گوشه‌ای از روایات مربوط به جابر جعفی اشاره می‌کنیم.

4- امالى شيخ مفيد ص 346

5- الإرشاد ، ج ١، ص ٤٦ و بحار الأنوار ، ج ٢٦، ص ٣٥٠ و فضائل الخمسة من الصحاح الستة، ج ١، ص ٣٣٧ باب فى قول النبى صلى الله عليه وآله و سلم: على منى و أنا من على عليه السلام.

6- سنن الترمذى، ج ٥، ص ٦٤١ ح ٣٧٣٢؛ خصائص أمير المؤمنين، نسائى، ص ١٠٥، ح ٤٣؛ حلية الأولياء، ج ٤، ص ١٥٣؛ تاريخ مدينة دمشق، ج ٤٢، ص ١٣٨؛ المناقب لابن المغازلى، ص ٢٦٠، ح ٣٠٨. مسند ابن حنبل، ج ١، ص ٧٠٩، ح ٣٠٦٢؛ فضائل الصحابة لابن حنبل، ج ٢، ص ٦٨٤، ح ١١٦٨؛ المستدرک على الصحيحين، ج ٣، ص ١٤٤، ح ٤٦٥٢؛ خصائص أمير المؤمنين، نسائى، ص ٧٣، ح ٢٣ و ص ١٠٥، ح ٤٤؛ الإصابه، ج ٤، ص ٤٦٧ الرقم ٥٧٠٤؛ البدايه والنهائيه، ج ٧، ص ٣٣٩؛ المناقب للخوارزمى، ص ١٢٧، ح ١٤٠.

7- حجر/92-95

8- حديث امام محمد باقر (ع) در كتاب الكافى جلد ١ كتاب الحجّه باب أنّ الأئمة ع ورثة العلم يرث بعضهم بعضاً العلم - (كد ٣٣٢٩٨)

9- شيخ صدوق، أمالى الصدوق، لبنان، بيروت، انتشارات اعلمى، سال 1400 هـ ق، چاپ پنجم، ص 58.

منبع: fares.ir